

Handläggare
Johanna Barane
Telefon: 08-508 29 473

Till
Kommunstyrelsen

Promemoria om ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn

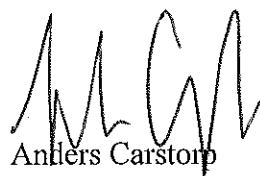
Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen av promemorian "Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn" hänvisas till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Lars Rådih
Stadsdirektör

Anders Carstorp
Bitr. stadsdirektör

Sammanfattning

Arbetsmarknadsdepartementet har skickat promemorian "Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn" på remiss till Stockholms stad. I promemorian föreslås ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA).

Stadsledningskontoret instämmer i intentionen att huvudinriktningen ska vara att placeringar av anvisade ensamkommande barn ska ske inom anvisningskommunen. Stadsledningskontoret menar dock att kommunerna måste ha en självständig rätt att bedöma var en placering ska ske när det inte är möjligt att placera ett barn inom kommunen och att förslaget strider mot kommunallagens bestämmelser om det kommunala självstyret och regeringsformens bestämmelser om proportionalitetsprincipen. Stadsledningskontoret har inget att invända mot förslaget om ändrat ansvar för sysselsättning och svenskundervisning.

Bakgrund

Arbetsmarknadsdepartementet har skickat promemorian "Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn" (Ds 2016:21) på remiss till Stockholms stad. Remisstiden sträcker sig till 12 augusti 2016.

Ärendet

Remissen innehåller två huvudsakliga förslag, ett kring kommunplacering av ensamkommande barn och ett kring sysselsättning för asylsökande.

Kommunplacering av ensamkommande barn

Enligt förslaget ska en kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn endast få placera barnet i ett boende i en annan kommun om kommunerna ingått en särskild överenskommelse. Vissa undantag föreslås dock.

Syftet med ändringen är att skapa jämnare fördelning av ensamkommande barn mellan landets kommuner. I dagsläget riskerar kommuner där det finns etablerade boenden för ensamkommande barn att behöva ta ett oproportionerligt ansvar för mottagandet när andra kommuner placerar barn på dessa boenden. För kommuner med etablerade boenden innebär systemet sämre planeringsförutsättningar och merkostnader, framförallt kopplade till barnets skolgång. Långa geografiska avstånd mellan anvisningskommunen och boendekommunen kan också innebära att anvisningskommunen får svårare att ge det stöd och hjälp som man ansvarar för enligt socialtjänstlagen.

Förslaget påverkar kommunernas möjlighet att fritt bestämma hur deras verksamhet ska bedrivas och organiseras, och innebär därmed en inskränkning i den kommunala självstyrelsen.

Arbetsmarknadsdepartementet bedömer att den föreslagna förändringen är godtagbar eftersom det allmänna intresset bedöms väga över. Förändringen föreslås träda i kraft 1 januari 2017, men nuvarande bestämmelser ska fortsätta att gälla för barn som placerats innan ikraftträdandet.

Migrationsverkets ansvar för att asylsökandes sysselsättning

I dagsläget har Migrationsverket huvudansvar för mottagandet av asylsökande och ansvarar för att erbjuda sysselsättning t.ex. genom svenskundervisning. Förslaget innebär att myndighetens ansvar för att asylsökande får tillfälle att delta i svenskundervisning och andra former av sysselsättning upphör. Migrationsverket ska istället i

lämplig omfattning ge asylsökande tillfälle att delta i informationsinsatser. Även vissa mindre följdändringar i lagstiftningen föreslås.

Anledningen till förslaget är att regeringen (enligt vårpropositionen prop. 2015/16:100) istället avser att ge länsstyrelserna i uppdrag att samordna insatser som syftar till att stärka asylsökandes kunskaper i svenska och andra etableringsfrämjande åtgärder. Även Folkbildningsrådet har tilldelats medel för att stimulera det civila samhällets folkbildningsinsatser för asylsökande. Genom lagändringen renodlas Migrationsverkets uppdrag och ansvar, vilket förväntas skapa bättre förutsättningar för att korta handläggningstiderna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets välfärdsutvecklingsavdelning i samråd med socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret instämmer i intentionen att huvudinriktningen ska vara att placeringar av anvisade ensamkommande barn ska ske inom anvisningskommunen. Det stora antalet ensamkommande barn som sökte asyl i Sverige 2015 skapade en ansträngd situation där Stockholm och andra kommuner hade svårigheter att hitta lämpliga boendelösningar. Många barn placerades därför i andra kommuner än anvisningskommunen. Stadsledningskontoret ser positivt på ambitionen att skapa förutsättningar för ett jämnare fördelat mottagande mellan landets kommuner, och tror att förslaget kan innebära bättre planeringsförutsättningar.

Stadsledningskontoret anser att denna huvudinriktning ska gälla alla barn och unga som är aktuella för dygnetruntvård inom socialtjänsten. Stadsledningskontoret menar dock att kommunerna måste ha en självständig rätt att bedöma var en placering ska ske när det inte är möjligt att placera ett barn inom kommunen. Förslaget att en statlig myndighet (länsstyrelsen), efter ansökan, ska godkänna en placering utanför anvisningskommunen strider mot kommunallagens bestämmelser om det kommunala självstyret och regeringsformens bestämmelser om proportionalitetsprincipen. Stadsledningskontoret ställer sig tveksam till att LMA i dessa fall ska vara överordnad båda kommunallagen och sociallagstiftningen.

I departementspromemorian framförs att det inte går att utesluta kostnadsökningar för landets kommuner. Stadsledningskontoret instämmer i bedömningen och menar att svårigheterna ytterligare förstärks genom det korta tidsperspektivet tills dess att bestämmelserna föreslås träda i kraft i kombination med förslaget till nytt ersättningssystem som läggs fram i departementspromemorian "Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga".

Stadsledningskontoret har inget att invända mot förslaget om ändrat ansvar för sysselsättning och svenskundervisning. Med utgångspunkt i det stora antalet asylsökande som i dagsläget väntar på beslut i sina ärenden är det viktigt att Migrationsverket ges bra förutsättningar att prioritera arbetet med att korta handläggningstiderna. Om förslaget kan bidra till detta bedömer stadsledningskontoret det som positivt. Samtidigt är det viktigt att förslaget inte leder till att asylsökandes möjligheter till svenskundervisning och samhällsinformation minskar. Ju mer förberedande svenskundervisning de nyanlända fått under asyltiden, desto bättre är möjligheterna för kommuner och Arbetsförmedling att stödja en snabb etablering. Stadsledningskontoret vill därför understryka vikten av att svenskundervisning och annan samhällsintroduktion under asyltiden prioriteras.